

การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*

A Study of Components of Measurement and Evaluation Competencies in
the Learning of Teachers in Primary Schools under Basic Education
Commission in the Northeastern Region

¹วรลักษณ์ อาจิวิชัย, วันเพ็ญ นันทศรี และ ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์

¹Waralak Artwichai, Wanphen Nanthasri and Suphirun Jantarak

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: boomarjvichai@gmail.com



บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อยืนยันองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีกระบวนการดำเนินงาน 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ใช้การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานโดยการหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ ระยะที่ 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ข้อคำถามสร้างจากการวิเคราะห์เนื้อหาของผลการศึกษาค้นคว้าประกอบใน ระยะที่ 1 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานโดยการหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ผลการศึกษา 1) องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ 4. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 5. การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ และ 4. การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

คำสำคัญ: ศึกษาองค์ประกอบ; สมรรถนะครู; การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

Abstract

This research article aims at the following: 1) investigating components of measurement and evaluation competencies in learning of teachers in primary schools under basic education commission in the northeastern region; and 2) verifying the components of measurement and evaluation competencies in learning of teachers in primary schools. The study employed a qualitative research method which was divided into two phases: the first phase was document synthesis, in which the obtained data were analyzed by mean and percentage; and the second phase was a sample group of nine experts on learning measurement and evaluation, who were chosen by purposive sampling. A questionnaire on a 5-point Likert scale was used to collect data. Questions were constructed from content analysis in the first phase, and the data were analyzed by mean and percentage.

From the study, the following results were found: 1) There are five components of measurement and evaluation competencies which are (1) knowledge about measurement and evaluation, (2) measurement and evaluation based on reality, (3) the creation and pursuit of tools for measuring learning, (4) learning measurement and evaluation methods, and (5) the use of evaluation results to improve curriculum-based learning management; 2) From verifying the components of measurement and evaluation competencies in learning of teachers in primary schools, four components are found which are (1) knowledge about measurement and evaluation, (2) measurement and evaluation based on reality, (3) the creation and pursuit of tools for measuring learning, and (4) the use of evaluation results to improve curriculum-based learning management.

Keywords: A Study of Components; Teacher Competencies; Learning Measurement and Evaluation

บทนำ

สมรรถนะครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (Office of the Basic Education Commission, 2010) กำหนดนโยบายการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาและยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางที่หน่วยงานทางการศึกษานำนโยบายปฏิรูปการศึกษาไปสู่การปฏิบัติโดยมียุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งสมรรถนะครู หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคลถือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้บรรลุถึงความต้องการของงานภายใต้ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์การและทำให้บุคคลมุ่งมั่นสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลที่เกิดจากแรงผลักดัน การจูงใจหรือการกระตุ้น การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานทีู่กคาดหวัง ดังนั้น บุคคล จะต้องสร้างแรงบันดาลใจหรือกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผลผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้บุคคลพอใจในการทำงานส่วนปัจจัยจำวน ไม่ใช่สิ่งจูงใจที่จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น แต่เป็นข้อกำหนดที่ป้องกันไม่ให้บุคคลเกิดความไม่พึงพอใจในงานที่ทำทั้งสองส่วนนี้จะทำให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิผล นั่นคือ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้โครงการไทยเข้มแข็ง เรื่อง การยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ : กิจกรรมจัดระบบพัฒนาครูเชิงคุณภาพ เพื่อการพัฒนาครูรายบุคคล โดยการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนนั้น ครูผู้สอนจะเป็นผู้ทำการประเมินตนเอง ตามแนวคิดของ McClelland ซึ่งอธิบายว่า “สมรรถนะเป็นคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับ ผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Other Characteristics) และเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่นๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันเบื้องต้น (Motives) อุปนิสัย (Traits) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-image) และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role) ที่แตกต่างกัน ทำให้แสดงพฤติกรรมการทำงานที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ภาครัฐ ของสำนักงานข้าราชการพลเรือน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Standard for Success) เพื่อให้เกิดความสำเร็จของส่วนราชการ สรุปได้ว่า ประกอบด้วย สมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม และ 5) จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ส่วนสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5) ภาวะผู้นำครู และ 6) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Office of the Basic Education Commission, 2010) สอดคล้องกับ Ministry of Education (2017) ได้สังเคราะห์สมรรถนะของครูไทยที่กำหนดโดยหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ สำนักเลขาธิการคุรุสภา สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยสามารถสังเคราะห์สมรรถนะได้ 16 ด้าน โดย ด้านที่ 8 คือ สมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผล ประกอบด้วย 1) สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง 2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ วางแผนการสอน พัฒนาผู้เรียนและหลักสูตร และ 3) สามารถสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Vangmeejongmee (2017) กล่าวว่า สมรรถนะของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 มี 7 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) สมรรถนะด้านการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาโดยคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล 3) สมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีและการรู้เท่าทันสื่อ 4) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ประกอบด้วย ความรักและความเมตตาต่อศิษย์ และการเป็นต้นแบบ แบบอย่างที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดี 5) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 6) สมรรถนะด้านการข้ามวัฒนธรรม 7) สมรรถนะด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะแนวทาง

สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะปฏิบัติ และเจตคติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ Kaiyafai (2018) ความสำคัญของสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูเกิดจากพฤติกรรม ความรู้ความสามารถของบุคคลใน

การสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการประเมินผลผู้เรียนรอบด้าน ทำให้การวัดผลและประเมินผล มีความเที่ยงตรง ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Pannaen (2012) กล่าวว่า ถึงความสำคัญของสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นความสามารถของบุคคลในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน ตามสภาพที่เป็นจริงทำให้การวัดผลและประเมินผลการเรียนมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลและความต้องการจำเป็นข้างต้นทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบ การดำเนินการนิเทศ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาในบริบทของภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน จึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งเน้นการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูพัฒนาเทคนิคกระบวนการวัดและประเมินผลเรียนรู้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู เพื่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านนวัตกรรมทางการศึกษา คือ รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูไปสู่การนิเทศการสอนครู โดยครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ ออกแบบ การวัดและประเมินผล ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ผลัดกันทำหน้าที่เป็นทั้งผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศในคราวเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อยืนยันองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสาร (Document Study) เพื่อทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู จากแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 แหล่ง ตามแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัย ดังนี้

- (1) การศึกษาสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ 2 แหล่ง ได้แก่ National Council on Measurement in Education (1990) และ Cruz et. al (2020)
- (2) การศึกษาสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูตามแนวคิดของนักวิชาการในประเทศ 8 แหล่ง ได้แก่ Sakhon (2014); Deeying (2015); Waikasikorn (2015); Chanprasart (2017); Phutthima (2018); Thongdee (2018); Kaiyafai (2018) และ Phangcharoen (2019) รายละเอียดดังนี้

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลจำนวน 10 แหล่ง พบว่า ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ 4) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) เจตคติของครูผู้สอนต่อการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา 6) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 7) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร 8) การตัดสินผลการเรียนรู้ 9) การบริหารการสอบ

การให้คะแนน และการแปลความหมายคะแนน 10) การพัฒนาการกำหนดเกรด 11) การสื่อสารผลการประเมิน และ 12) จรรยาบรรณในการประเมิน

(3) สังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู โดยการแจกแจงความถี่จากหลายแหล่งข้อมูล และสรุปผลโดยใช้เกณฑ์ค่าความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 40 (ควรอ้างอิงที่มาของ เกณฑ์ นี้) ของความถี่ทั้งหมด ประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ 4) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันองค์ประกอบในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

(1) กลุ่มนักวิชาการด้านการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (ศึกษานิเทศก์) จำนวน 3 คน

(2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ อะไร ควรระบุ โดยละเอียด ทั้ง 3 กลุ่ม

(3) กลุ่มครูผู้สอน จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผล เพื่อยืนยันองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 โดยการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยในการประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบโดยเป็นแบบประเมินแบบตรวจสอบรายการและแบบปลายเปิดเพื่อเสนอแนะแนวคิดเพิ่มเติม รายละเอียดดังตาราง 1

Table 1: การยืนยันองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	ตัวชี้วัด	ร้อยละ
1. ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	ความสามารถในการวัดและประเมินผลตามกระบวนการทางการวัดและประเมินผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	1) ครูเข้าใจมาตรฐานการเรียนรู้ 2) ครูกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	88.88
2. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	ความสามารถในการวิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตรเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การสังเกต การบันทึก การสัมภาษณ์ และการรวบรวมข้อมูลจากผลงานที่ผู้เรียนปฏิบัติ โดยดำเนินการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลที่ได้มาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน	1) ครูออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน 2) ครูมีวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน 3) ครูออกแบบวิธีการวัดสอดคล้องกับการประเมินผลการเรียนรู้	77.77

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้	ความสามารถในการออกแบบและวางแผนในการสร้างเครื่องมือวัดผลและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร	1) ครูสร้างเครื่องมือในวัดผลที่มีความหลากหลาย 2) ครูมีวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับเครื่องมือ	77.77
4. วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ความสามารถในการวิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลที่ได้มาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน	1) ครูออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน 2) ครูมีวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน 3) ครูออกแบบวิธีการวัดสอดคล้องกับการประเมินผลการเรียนรู้	44.44
5. การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร	ความสามารถในการมีส่วนร่วมของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการวิเคราะห์และพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	1) ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุง การสอน 2) ครูนำผลการประเมินไปใช้พัฒนา ผู้เรียนรายบุคคล	88.88

จากตารางที่ 1 ผลการยืนยันองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จากการยืนยันองค์ประกอบของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่า 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิคิดเป็นร้อยละ 88.88 2) การวัดและ

ประเมินผลตามสภาพจริง ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิคิดเป็นร้อยละ 77.77 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิคิดเป็นร้อยละ 77.77 4) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิคิดเป็นร้อยละ 44.44 โดยผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 55.56 ให้ความเห็นว่าสมรรถนะวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความใกล้เคียงกับสมรรถนะการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และ 5) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิคิดเป็นร้อยละ 88.88

ผลการวิจัย

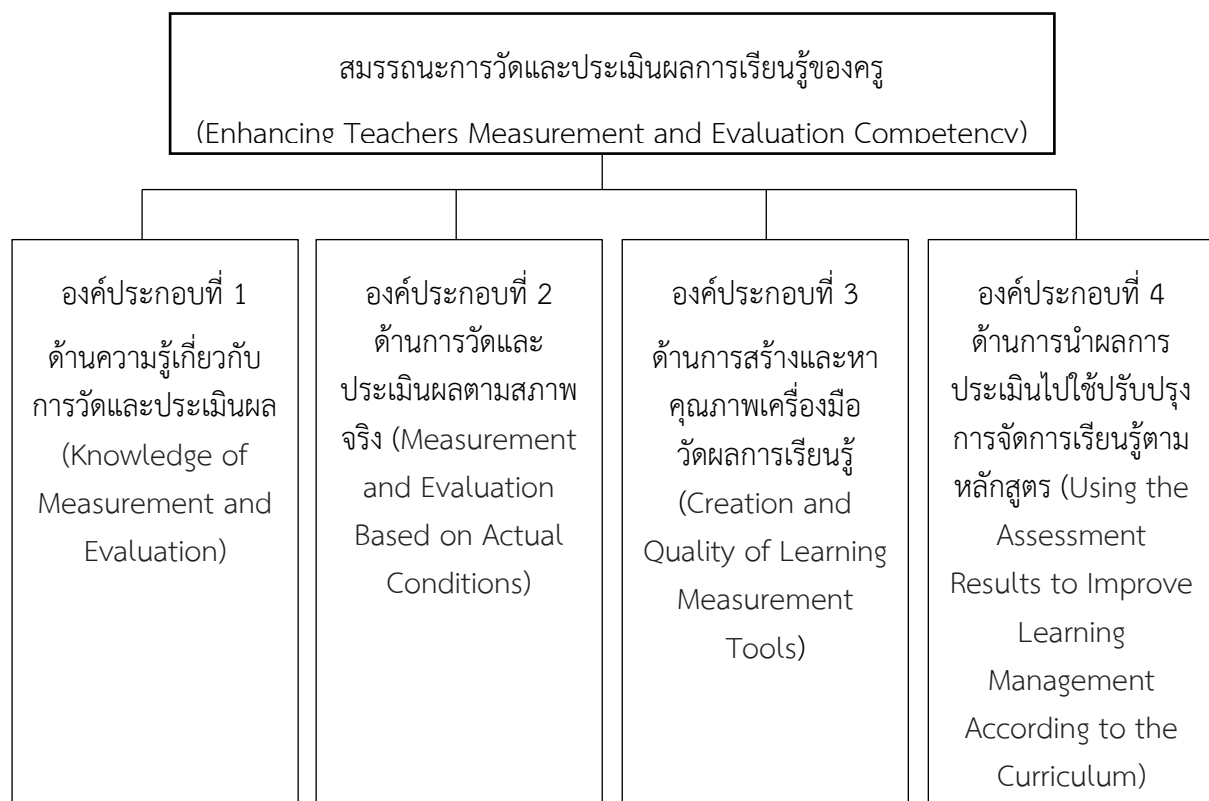
วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู ซึ่งได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลจำนวน 10 แหล่ง ตามแนวคิดและงานวิจัยของนักวิชาการและนักวิจัย ดังนี้ Sakhon (2014) ; Deeying (2015); Waikasikorn (2015); Chanprasart (2017); Phutthima (2018); Thongdee (2018); Kaiyafai (2018); Phangcharoen (2019); National Council on Measurement in Education (1990) และ Cruz et. al (2020) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลสู่ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู โดยแสดงในรูปของ

ความถี่และร้อยละ เลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ ร้อยละ 40 ขึ้นไป นำมาเป็นองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู พบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู โดยการแจกแจงความถี่จากแหล่งข้อมูลจำนวน 10 แหล่ง โดยคัดเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่สูงเกณฑ์ ร้อยละ 40 ขึ้นไป ได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ 4) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า พบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู โดยคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าคะแนนความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิสอดคล้องกันร้อยละ 40 ขึ้นไป ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ และ 4) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 4 องค์ประกอบ ดังแสดงในภาพที่ 1



Picture 1: The Components of Measurement and Evaluation Competency in Learning of Teachers in primary schools

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู ใช้การแจกแจงความถี่จากหลายแหล่งข้อมูล และสรุปผลโดยคัดเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่สูง เกณฑ์ ร้อยละ 40 ขึ้นไป ได้ 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล คือ ความสามารถในการวัดและประเมินผลตามกระบวนการทางการวัดและประเมินผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง คือ ความสามารถในการวิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การสังเกต การบันทึก การสัมภาษณ์ และการรวบรวมข้อมูลจากผลงานที่ผู้เรียนปฏิบัติ โดยดำเนินการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลที่ได้มาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ คือ ความสามารถในการออกแบบและวางแผนในการสร้างเครื่องมือวัดผลและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร 4) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ ความสามารถในการกำหนดวิธีการที่เหมาะสมกับเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ศักยภาพ ของผู้เรียน และธรรมชาติของวิชาที่สอน และ 5) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร คือ ความสามารถในการมีส่วนร่วมของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการวิเคราะห์และพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Waikasikorn (2015) ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า สมรรถนะของครูตามแนวทางของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัด 3) การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 6) การตัดสินผลการเรียนรู้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการยืนยันองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล คือ ความสามารถในการวัดและประเมินผลตามกระบวนการทางการวัดและประเมินผลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง คือ ความสามารถในการวิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การสังเกต การบันทึก การสัมภาษณ์ และการรวบรวมข้อมูลจากผลงานที่ผู้เรียนปฏิบัติ โดยดำเนินการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลที่ได้มาใช้แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ คือ ความสามารถในการออกแบบและวางแผนในการสร้างเครื่องมือวัดผลและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับการประเมินผลตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร และ 4) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร คือ ความสามารถในการมีส่วนร่วมของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในการวิเคราะห์และพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลการใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอย่าง

ต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Kaiyafai (2018) ศึกษาความสำคัญของสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูเกิดจากพฤติกรรม ความรู้ความสามารถของบุคคลในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการประเมินผลผู้เรียนรอบด้าน ทำให้การวัดผลและประเมินผลมีความเที่ยงตรง ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Sakhon (2014) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ครูโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการจำเป็นได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย 1) ความรู้เรื่องหลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา 2) ความรู้เรื่องการประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน และ 3) การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา สอดคล้องกับ Deeying (2015) ได้กล่าวถึง ผลการประเมินสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน มีผลการประเมินสมรรถนะ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2) ด้านทักษะความสามารถในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลในชั้นเรียน และ 3) ด้านความสามารถในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

สรุป

องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า สมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3) การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ และ 4) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผลการศึกษาทำให้ได้องค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เพื่อการวางแผนการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูให้เพิ่มขึ้นได้

1.2 เขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาควรพิจารณาองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้เป็นกรอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู

1.3 การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อศึกษาองค์ประกอบในเชิงคุณภาพของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู เพื่อให้งานวิจัยควรค่าแก่การพัฒนาสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษางานวิจัยอื่นเพิ่มเติมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ทางองค์ประกอบและกลุ่มยืนยันองค์ประกอบด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 20 เท่าของตัวแปรที่วิจัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยองค์ประกอบของสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในระดับการศึกษาอื่นๆ ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยองค์ประกอบของสมรรถนะของครูในด้านอื่น เช่น สมรรถนะด้านการบริหารจัดการหลักสูตร สมรรถนะด้านการวิจัย เป็นต้น

References

- Chanprasart, C. (2017). The Needs Assessment for Developing Competencies of Educational Measurement and Evaluation of Teachers in School under the Foundation of the Church of Christ in Thailand. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(3), 1577-1590.
- Cruz et al. (2020). *Evaluation of Competency Methods in Engineering Education: A Systematic Review*. Retrieved May 12, 2021, from <https://eric.ed.gov/?q=Measurement+and+Evaluation+competency&ft=on&pg=3>
- Deeying, T. (2015). Teacher Development: A Development of Program for the Basic Education Teacher's Competencies on Classroom Assessment. *Journal of Arts Education Research*, 7(1), 204-216.
- Kaiyafai, N. (2018). *A Development Model for Promoting Measurement and Evaluation Competency for Teachers in Schools under Sakon Nakhon City Municipality*. (Master's Thesis). Sakon Nakhon Rajabhat University. Sakon Nakhon.
- Ministry of Education.) 2017. *Modern Education Reform*. Bangkok: Teachers Council of Thailand Printing House Ladprao.
- National Council on Measurment in Education (1990). *The standards for Teacher Competence in Educational Assessment of Students*. Retrieved May 12, 2021, from <https://buros.org/standards-teacher-competence-educational- assessment-students>
- Office of the Basic Education Commission. (2010). *National Education Act of 2542, as Amended (No. 3) of 2553*. Bangkok: Prime Minister's Office.
- Pannaen, N. (2012). *Guidelines for Promoting the Evaluation of Teachers in Basic Education Institutions Sa Kaeo Province*. (Master's Thesis). Srinakharinwirot University. Bangkok.
- Phangcharoen, S. (2019). The Development of Empowerment Model for Enhance Measurement and Evaluate Competencies of Teacher in Expansion School under Primary Education Area Offices. *Education Journal*, 6(3), 65-74.
- Phutthima, B. (2018). A Development Competency of Instrument Construction and Evaluation for Education Measurement of Teacher in Lampang Province with Empowerment Approach. *Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities*, 8(14), 57-69.
- Sakhon, K. (2014). Development Model of Educational Measurement and Evaluation Competency by Using Knowledge Management Process for Small School Teachers. *Social Sciences Research and Academic Journal*, 9(26), 29-39.

- Thongdee, S. (2018). *The Needs Assessment to Develop the Competency of Authentic Assessment for Secondary School Teachers*. (Master's Thesis). Burapha University. Chon Buri.
- Vangmeejongmee, C. (2017). *Competency of Thai Teacher in 21st Century: Wind of Change*. (Master's Thesis). Srinakharinwirot University. Bangkok.
- Waikasikorn, S. (2015). *The Administrative Model to Enhance Learning Assessment Competency of Teacher on National Institute of Educational Testing Service (Public Organization) in Secondary School*. (Doctoral Dissertation). North Bangkok University. Bangkok.